

Čo by ste mali vedieť o kúpaliskách

Kontrola kvality vody na kúpanie

Na Slovensku sleduje kvalitu vody na kúpanie Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Ročne sa kontroluje vyše 180 umelých kúpalísk a 70 prírodných kúpalísk. Ich počet sa každoročne mení v závislosti od technického stavu a pripravenosti kúpalísk a bazénov na letnú turistickú sezónu, ktorá sa spravidla začína 15. júna a končí 15. septembra.

Za prevádzku a kvalitu vody na kúpalisku zodpovedá prevádzkovateľ. V prípade, že lokalita nemá prevádzkovateľa, ale v horúcich letných dňoch ju využíva na rekreáciu väčší počet osôb, je takáto lokalita sledovaná regionálnym úradom verejného zdravotníctva.

Kvalita vody na kúpaliskách sa začína kontrolovať cca 2 týždne pred začiatkom sezóny a počas sezóny sa realizujú odbery vzoriek vôd v dvojtýždňových intervaloch. Kontrola čistoty kúpalísk, ich vybavenia a dodržiavania ďalších povinností prevádzkovateľov sa vykonáva súčasne s kontrolou kvality vody. Na umelých kúpaliskách sa kontroluje 21 a na prírodných kúpaliskách 27 mikrobiologických, biologických, fyzikálnych a chemických ukazovateľov.

Každé umelé kúpalisko musí byť vybavené splachovacími záchodmi, pisoármi, sprchami, šatňovými skrinkami a prezliekacími kabínkami. Informácie o teplote vody v jednotlivých bazénoch a o teplote vzduchu musia byť prístupné návštevníkom a musia sa aktuálne uvádzať každý deň. Najnižšia prípustná teplota vody v bazéne je 18 °C. Maximálna teplota vody v plaveckom bazéne je 26 °C, v neplaveckom bazéne 28 °C a v oddychovom bazéne 40 °C. Ak je teplota vody v bazéne vyššia ako 36 °C, pobyt v bazéne sa neodporúča osobám so srdcovocievny m ochorením.

Ak máte podozrenie na zlú kvalitu vody, môžete sa obrátiť so sťažnosťou priamo na prevádzkovateľa kúpaliska, prípadne na príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva. Ten v prípade zistenia hygienických nedostatkov, podľa závažnosti a miery zdravotného rizika, nariaďuje opatrenia - prístupuje k sankciám až po zákaz prevádzky.

Zdravotné riziká z kúpania

Riziká vzniku ochorení z kúpania hrozia najmä tam, kde nie je kvalitná prevádzka, kde sa prekračuje povolená návštevnosť, kde sa nedostatočne vymieňa a dezinfikuje voda. Svoj podiel na zlej kvalite vody môžu mať aj samotní návštevníci, ak nepoužívajú WC a brodítku a sprchy pred vstupom do bazénov. Verejné kúpaliská by nemali navštevovať ľudia, ktorí trpia prenosným ochorením, alebo ak majú hnisajúce resp. otvorené rany na koži, zápaly očí či hnačkové ochorenia. Toto všetko má vplyv na kvalitu bazénovej vody, ktorá sa následne stáva zdravotne nevyhovujúcou v mikrobiologických, chemických a senzorických ukazovateľoch.

Vo vode na kúpanie sa tak za vhodných podmienok množia rôzne druhy mikrobov, húb, plesní, kvasiniek; vyskytnúť môžu sa i črevné parazity. Tieto mikroorganizmy môžu spôsobiť rôzne ochorenia napr. gastroenteritídy a vírusové zápaly očných spojiviek; rany sa môžu infikovať a zapáliť. Mikroskopické huby, plesne i kvasinky vyvolávajú povrchové ochorenie kože, nechtov a slizníc. U citlivých jedincov môžu vzniknúť zápaly močových a pohlavných orgánov. Pri termálnych bazénoch je problémom výskyt améb, z ktorých niektoré druhy môžu spôsobiť ťažké ochorenia - zápal mozgu a mozgových blán. Ohrození sú najmä nositelia kontaktných šošoviek a deti. Riziko gynekologických či urologických infekcií nie je vylúčené, ak kúpajúci sa zostávajú v mokrych plavkách príliš dlhý čas, najmä v chladnejšom počasí.

Pri kúpaní na prírodných kúpaliskách (jazerách, vodných nádržiach, štrkoviskách a pod.) predstavujú zdravotné riziko najmä sinice, ktoré sa na hladine vyskytujú vo forme vodného kvetu. Sinice, ktoré produkujú cyanotoxíny môžu vyvolať alergické reakcie, tráviace ťažkosti, zápaly očných spojiviek a pod. Vzhľadom na to, že teplota vody v prírodných kúpaliskách je obvykle nižšia (najmä na začiatku kúpacej sezóny) ako v umelých bazénoch, je výskyt baktérií, vírusov i parazitov v takýchto vodách menej frekventovaný, ale nie je vylúčený. V nekontrolovaných prírodných kúpaliskách býva významnejšie riziko chemického znečistenia napr. ropnými látkami, ťažkými kovmi, pesticídmi a detergentmi.

Riziko utopenia najčastejšie vzniká pri preceňovaní svojich fyzických síl. Ďalším rizikom pri kúpaní sú úrazy; ide najčastejšie o poranenia krčnej chrbtice a miechy, ktoré môžu mať za následok čiastočné alebo úplné ochrnutie tela. Významnú úlohu pri mnohých úrazoch zohráva alkohol.

Zásady, ktoré by ste mali dodržiavať

Pri návšteve kúpalísk nezabúdajte na nasledovné zásady:

Na prírodných kúpaliskách

- ▶ Nevstupujte do neznámej stojatej či tečúcej vody.
- ▶ Nevstupujte do vody, ktorá na vás pôsobí odpudivo.
- ▶ Rešpektujte značenia o zákaze kúpania a upozornenia v okolí vodnej plochy.
- ▶ Do hlbkej vody by sa mali odvážiť iba zdatní plavci a ani tí nikdy nie jednotlivo.
- ▶ Do vody vstupujte postupne a vyhýbajte sa prudkému ochladeniu organizmu.
- ▶ Nekúpte sa vo vodách, kde sa zhromažďuje vodné vtáctvo.
- ▶ Nevstupujte do zelenej vody s premnoženými riasami či sinicami.
- ▶ Nevstupujte do vodných plôch, v okolí ktorých ste našli uhynuté vtáky alebo zvieratá.

Na umelých kúpaliskách

- ▶ Pred vstupom do bazénu sa osprchujte a prejdite brodiskom.
- ▶ Pred vstupom do bazénu si všimnite farbu vody, zákal či zápach, resp. plávajúce znečistenia na hladine.
- ▶ Nekúpte sa vo vode, ak zapácha po moči alebo výrazne po chlóre, ak sú na stenách bazéna slizovité zelené povlaky, resp. poškodené kachličky.
- ▶ Nevstupujte do bazénu ak viete, že máte prenosné ochorenie.
- ▶ Používajte WC.
- ▶ Rešpektujte výstražné značenia pri bazéne.
- ▶ Neskáčte "hlavičky" tam, kde je to zakázané. Môžete ublížiť nielen sebe, ale aj iným ľuďom.

Po každom kúpaní sa dôkladne osprchujte a čo najskôr prezlečte do suchého oblečenia!

Najbezpečnejšie je kúpanie na oficiálne prevádzkovaných kúpaliskách, ktoré sú pravidelne kontrolované orgánmi verejného zdravotníctva. Preto navštevujte kúpaliská s povolenou a kvalitnou prevádzkou a pred návštevou kúpaliska sa informujte o jeho aktuálnom stave.